

MINISTERSTWO ROZWOJU

REPUBLIKA ZAMBII Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

Powierzchnia:	752,6 tys km ²
Ludność:	15,066 mln
Premier	Edgar Lungu
Minister Handlu i Przemysłu	Christopher Yaluma
Minister Spraw Zagranicznych	Joseph Malanji
Ambasador Zambii w Polsce (z siedzibą w Berlinie)	Anthony Lubinda Mukwita
Ambasador RP w Zambii (z siedzibą w RPA)	Andrzej Kanthak
Najbliższe wybory parlamentarne	2021 r.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne:

Wskaźniki	2014	2015	2016	2017
PKB (w mld)	60,51	63,27	66.66	68.93
PKB na 1 mieszkańca (USD)	3 800	3 900	4 000	4 000
PKB (wzrost w %)	5%	3,6%	3,4%	3,8%
Deficyt budżetowy (% PKB)	b.d.	6,3%	b.d.	-7,3 %
Dług publiczny (% PKB)	37,3%	58,6%	60,7%	63,1%
Inflacja (w %)	7,8%	10,1%	17,9%	6,6%
Eksport towarów (w mld USD)	10,22	6,316	6,51	8,22
Import towarów (w mld USD)	8,595	6,798	6,54	7,85

Źródło: MFW, CIA The World Factbook; African Economic Outlook

MINISTERSTWO ROZWOJU

1. Podstawowe informacje i sytuacja gospodarcza

Republika Zambii to republika prezydencka. Głową państwa i szefem rządu jest prezydent, wybierany na 5 lat w głosowaniu powszechnym. Od 23 września 2011 roku do 28 października 2014 roku, urząd ten pełnił Pan **Michael Chilufya Sata**. Obecnie funkcję sprawuje Pan **Edgar Lungu**.

Władza ustawodawcza należy do Zgromadzenia Narodowego, które liczy 158 deputowanych. Spośród nich 150 wybieranych jest w wyborach powszechnych, a 8 wyznaczanych przez prezydenta. Doradczym ciałem, pozostającym poza strukturą parlamentu, jest 27-osobowa Izba Wodków, która składa się z reprezentantów poszczególnych prowincji.

Zambia podlega kompetencji terytorialnej polskiej placówki w Pretorii - Ambasador Andrzej Kanthak
Polskę obsługuje Ambasada Republiki Zambii w Berlinie - Ambasador **Anthony Lubinda Mukwita**.

Powierzchnia kraju: 752,6 tys. km²; **ludność:** 15,066 mln mieszkańców; **stolica:** Lusaka (ok. 3 mln mieszkańców). Większe miasta: Ndola, Kitwe, Chingola, Kabwe, Mufulira, Livingstone.

Językiem urzędowym jest angielski.

Walutą narodową jest zambijska kwacha (ZMK), której oficjalny średni kurs wymiany wobec USD w 30 maja 2020 r. wynosił: 1 USD = 18,26 ZMK.

Gospodarka Zambii należy do najszybciej rozwijających się gospodarek globalnych (**sektor rolniczy** przynosi ok. 8,6% PKB, sektor **usług** daje 60% PKB, a **przemysł** – 31,3 % (2015)). Jej podstawą jest przemysł wydobywczy i hutnictwo. Zambia to czołowy producent miedzi, zajmuje 2. miejsce w Afryce, a 8. na świecie wśród jej producentów. Sprzedaż miedzi daje 70% krajowych wpływów z eksportu.

Oprócz rudy miedzi, Zambia posiada także liczne bogactwa mineralne: kobaltu, berylu, cynku, manganu i innych metali oraz węgla kamiennego, srebra, złota, pirytu. Wydobywa się tu także kamienie szlachetne, m.in. ametysty, szmaragdy czy diamenty.

Członkostwo w organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym:

- World Trade Organisation (WTO),
- Southern African Development Community (SADC),
- World Bank, International Monetary Fund, African Union (AU),
- United Nations Organisation (ONZ),
- Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA),
- British Commonwealth,
- Afrykański Bank Rozwoju (African Development Bank, AfDB),
- International Bank for Reconstruction and Development (IBRD),
- Food Agriculture Organization (FAO),
- African Caribbean Pacific Group of States (ACP).

2. Polityka gospodarcza

Aktualna sytuacja gospodarcza Zambii jest coraz trudniejsza. Utrzymująca się niska cena miedzi – głównego produktu eksportowego kraju, nienotowana od wielu lat susza, która naraziła na duże straty sektor rolniczy, spowodowała wzrost cen wielu produktów rolno-spożywczych i zubożała znaczną część społeczeństwa. Niemniej jednak na tle innych krajów Afryki Subsaharyjskiej gospodarka Zambii charakteryzuje się w miarę zrównoważonym, równoległym rozwojem wielu jej gałęzi, aczkolwiek sektor wydobywczy (głównie miedzi) pozostaje zdecydowanie najbardziej rozwiniętym obszarem całej gospodarki, przyciągając jednocześnie najwięcej **inwestycji zagranicznych**

MINISTERSTWO ROZWOJU

3. Ramy prawno - traktatowe współpracy gospodarczej

a) UE –Zambia

Zambia jest stroną Porozumienia z Cotonou z 2000 r., regulującego stosunki ekonomiczne pomiędzy Unią Europejską a państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP). Na jego podstawie trwają negocjacje dot. zawarcia Porozumienia o Partnerstwie Ekonomicznym (EPA, *Economic Partnership Agreement*) pomiędzy UE a Zambią.

W ramach 10. EDF (*European Development Fund*) CSP/NIP (*Country Strategy Paper/National Indicative Programme*) na lata 2008-2013 Komisja Europejska przeznaczyła dla Zambii środki w wysokości 490 mln EUR na wsparcie m.in. polityk zmierzających do podtrzymania wzrostu gospodarczego, rozwój infrastruktury i dofinansowanie służby zdrowia.

Główną sferą zaangażowania międzynarodowego Zambii pozostaje integracja regionalna w ramach **Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju** (*Southern African Development Community – SADC*). W wymiarze globalnym rząd zambijski stara się zachować równowagę w relacjach z UE, USA i Chinami. Zambia jest członkiem Wspólnoty Narodów. Bierze również udział w integracji ekonomicznej w ramach Wspólnego Rynku Wschodniej i Południowej Afryki (*Common Market of Eastern and Southern Africa – COMESA*).

b) Polska – Zambia

- w 1967 r. podpisana została umowa handlowa pomiędzy Polską i Zambią – wypowiedziana w zw. z przystąpieniem Polski do UE w 2004 r.
- Umowa w/s unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, majątku i zysków majątkowych, podpisana 19 maja 1995 r. (umowa nie weszła w życie).

4. Wymiana handlowa z Polską (mln USD)

	2015	2016	2017	2018	2019	Dynamika 2018 2019
Eksport	2,9	2,6	4,4	3,3	3,9	117,7
Import	0,6	3,1	0,6	1,9	13,8	734,7
Obroty	3,5	5,6	5,0	5,2	17,8	340,0
Saldo	2,3	-0,5	3,9	1,4	-9,9	-

Źródło: Insigos

Wartość wymiany handlowej między Polską a Zambią w 2019 roku kształtowała się na poziomie **17,8 mln USD**. Oznacza to, że w omawianym okresie zanotowaliśmy **wzrost obrotów handlowych** z Zambią o **240%** w porównaniu z rokiem poprzednim (2018 r.). **Wartość polskiego eksportu** wzrosła odpowiednio o **17,7%** (spowodowany dostawami **maszyn do przemysłowego przygotowania i produkcji żywności i napojów**) i wyniosła **3,9 mln**, natomiast **import** – wzrósł o ponad 600% i osiągnął wartość **13,8 mln USD** (wynik zwiększonych dostaw metali nieszlachetnych i wyrobów z metali do Polski).

MINISTERSTWO ROZWOJU

W strukturze **polskiego eksportu do Zambii w 2019 r.** największymi grupami towarowymi były:

- Urządzenia do produkcji słodczy, kakao lub czekolady (1,1 mln USD);
- Budynki prefabrykowane (0,8 mln USD);
- Sardynki (0,5 mln USD);
- Odzież używana i pozostałe artykuły używane (0,3 mln USD);
- Urządzenia browarnicze (0,2 mln USD);
- Worki, torby z tworzywa sztucznego (0,1 mln USD).

Natomiast w strukturze **polskiego importu z Zambii w omawianym okresie** największymi grupami towarowymi były:

- Miedź i wyroby z miedzi (10,2 mln USD)
- Tytoń nieprzetworzony (3,6 mln USD);

5. Dostęp do rynku

Wejście Polski do Unii Europejskiej i objęcie umową ACP-EU, a obecnie EPA, powoduje, że polskie firmy nie napotykają żadnych barier w eksporcie do Zambii; mają pełnoprawny dostęp do tego rynku i takie same warunki, jak inne firmy z UE.

System zamówień publicznych.

Zamówienia publiczne podlegają procedurom przetargowym. Przetargi są otwarte i nie ma ograniczeń w składaniu ofert. Nad prawidłowością przebiegu procedur przetargowych czuwa Komisja Przetargowa. Przy większych przetargach obowiązuje klauzula prekwalfikacji bądź też dopuszczane są tylko te firmy, które zostały już zarejestrowane i uznane przez organizatora przetargu. Firmy zagraniczne chcące wziąć udział samodzielnie w przetargu muszą być zarejestrowane w Zambii. Można też skorzystać z usługi miejscowej firmy, która wystąpi oficjalnie jako oferent.

Sądownictwo

Sądy krajowe zajmują się procesami gospodarczymi w oparciu o prawo pracy, prawo gospodarcze oraz ustawę o przedsiębiorstwach. Sprawy takie prowadzone są przez wyspecjalizowane kancelarie adwokackie. System prawny jest oparty na prawie angielskim i prawie zwyczajowym.

6. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Podczas 5. Kongresu Gospodarczego w Katowicach w maju 2013 r. Polskę odwiedził Pan Wylbur Simusaa - Minister Gruntów, Zasobów Mineralnych i Ochrony Środowiska Zambii. Omówiono wówczas m.in. problematyczną dla rozwoju sektora górniczego Zambii kwestię, jaką jest brak technologii i konieczność jej importowania. Minister Simusaa zachęcał polskie spółki sektora górniczego i hutniczego do aktywności na rynku zambijskim.

Zdecydowanie najważniejszym wydarzeniem w stosunkach dwustronnych pod była oficjalna wizyta w Zambii premiera RP w październiku 2013 r., w trakcie której odbyło się spotkanie z prezydentem Zambii - M. Satą, zorganizowano forum gospodarcze, w którym udział wzięło 23 biznesmenów z Polski oraz kilkudziesięciu z Zambii.

Współpraca naukowa

Sprowadza się przede wszystkim do ofert stypendialnych zakładających nieodpłatne studia Zambijczyków w Polsce w formie tzw. „stypendiów bez świadczeń”. Nie spotykają się one jednak

MINISTERSTWO ROZWOJU

z większym zainteresowaniem ze strony studentów z Zambii – większości z nich nie stać na opłacenie przelotu i kosztów pobytu w Polsce.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Zambia zainteresowana jest rozwojem współpracy z Polską **w rolnictwie**, a w szczególności **transferem know-how, rozwojem mechanizacji rolnictwa, szkoleniami i rozwojem zdolności produkcyjnych gospodarstw zambijskich (głównie małych i średnich) w zakresie przetwórstwa rolnego oraz dystrybucji produktów rolno-spożywczych.**

Ze względu na występowanie wielu bogactw naturalnych, Zambia nadal pozostaje w strefie zainteresowań światowych koncernów wydobywczych, co jest także szansą dla polskich inwestorów. Istotnym elementem propozycji współpracy polsko-zambijskiej jest **transfer technologii wydobywczych** w zakresie eksploatacji złóż. Polska dostrzega potencjał wzmocnienia dwustronnej współpracy gospodarczej w zakresie eksportu polskich maszyn górniczych. Jednym z możliwych wymiarów współpracy w sektorze górniczym jest również wymiana najlepszych praktyk górniczych pomiędzy jednostkami naukowo-badawczymi

9. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe w Zambii

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Zambii (z siedzibą w RPA)

Ambasador: **Andrzej Kanthak**

Pretoria, 14 Amos Street, Colbyn, PO BOX 12277 Queenswood 0121

Tel.: +27 12 430 26 31, faks: +27 86 76 50 421

pretoria.amb.sekretariat@msz.gov.pl, www.pretoria.msz.gov.pl

10. Placówka Zambii w Rzeczypospolitej Polskiej

Ambasada Republiki Zambii w Rzeczypospolitej Polskiej (z siedzibą w Berlinie)

Ambasador: **Anthony Lubinda Mukwita**

adres: Axel-Springer Strasse 54 A, D-10117 Berlin

Tel. : + 49 30 206 29 40

Fax: : + 49 30 206 29 419

E-mail: BotschaftvonSambia@t-online.de

Strona internetowa: www.sambia-botschaft.de

Na podstawie danych: MR; MSZ; GUS; CIA The World Factbook; AfDB, OECD, UNDP African Economic Outlook; UNDP World Investment Report;